

AUTOR:	Mgr. Veronika Bajgarová	ZNAČKA:	VY_32_INOVACE_08_CJL_10
OBOR STUDIA:	Gastronomie, Cestovní ruch	ROČNÍK:	1., 3., 4.
PŘEDMĚT:	Český jazyk a literatura	VYTVOŘENO:	březen 2013
TEMATICKÝ OKRUH:	Literatura od starověku po romantismus		
NÁZEV:	William Shakespeare - život a dílo		
ANOTACE, METODICKÝ POKYN:	<p>Výukový materiál je vytvořen zejména pro žáky 1. ročníku dálkového nástavbového studia oboru Management v gastronomii. Žákům 3. a 4. ročníku oboru Cestovní ruch slouží k zopakování učiva a ověření úrovně osvojení poznatků daného tématu, a to formou samostatné práce.</p> <p>Soubor obsahuje výkladový materiál k tématu William Shakespeare - život a dílo, který je zpřístupněn žákům formou e-learningu.</p> <p>Žák se pod svým uživatelským jménem a heslem (jež mu je přiděleno) přihlásí do výukového prostředí http://moodle.ssss.cz. Pod názvem konkrétního vyučujícího a příslušného předmětu vyhledá nabídku kurzů, které mu jsou zpřístupněny.</p> <p>Zadaný kurz obsahuje materiál, jež má žák prostudovat. Učivo je doplněno obrázky, citacemi úryvků z literárních děl, v závěru jsou úkoly, které žák samostatně vypracuje. Kurz obsahuje opakovací test, který prověří získané vědomosti a znalosti. Jeho spuštění řídí konkrétní vyučující. Ten nastaví pravidla, za kterých je možné test absolvovat (prostředí, čas, četnost opakování, hodnocení).</p>		
ODKAZY A CITACE:	<p>AMANDA MABILLARD. <i>Www.shakespeare-online.com</i> [online]. 12/27/2012 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z: http://www.shakespeare-online.com/biography/shakespeareinprint.html</p> <p>HTTP://CREATIVECOMMONS.ORG/. <i>Http://cs.wikipedia.org: Spor o Shakespearovo autorství</i> [online]. 21. 2. 2013 [cit. 2013-03-14]. Dostupné z http://cs.wikipedia.org/wiki/Spor_o_Shakespearovo_autorstv%C3%AD</p>		

William Shakespeare, život a dílo

William Shakespeare byl jedním z nejlepších světových dramatiků všech dob. O jeho životě toho dodnes mnoho nevíme.

Život

- ◆ Narodil se ve Stratfordu nad Avonou roku 1564.
- ◆ V 18 letech se oženil s Ann Hathaway, která byla o 8 let starší než William, měli spolu 3 děti, dvě dcery a syna (ten v 11 letech za nejasných okolností umírá, jeho smrt Shakespeara velmi těžce zasáhla).
- ◆ Počátkem 90. let 16. století přišel do Londýna, kde se stal dramatikem, hercem a později spolumajitelem divadla Globe.
- ◆ Je autorem asi 37 her, které byly zaznamenány později. (V době vlády Alžběty I. (vládla Anglii v letech 1558 – 1603) – alžbětinské době – dramatikové nestáli o to, aby se jejich díla vydávala tiskem. Psali hru pro divadelní společnost, která ji měla pouze v jedné kopii. Jestliže se dílo objevilo na veřejnosti, obvykle to bylo dílem bezcharakterních vydavatelů, kteří jednoduše text díla ukradli a prodejem se snažili obohatit, většinou se prodával kus za 5 pencí).
- ◆ Tři roky před jeho smrtí divadlo Globe vyhořelo a tím se v podstatě skončila Shakespearova kariéra v Londýně, odstěhoval se zpátky do Stratfordu, kde roku 1616 zemřel.
- ◆ Již v polovině 19. století se začalo zpochybňovat Shakespearovo autorství jeho děl. Tyto pochyby existují až do současnosti. Vzhledem k tomu, že v Shakespearově životopise je řada „temných míst“ (období, o kterých nejsou žádné záznamy ani dochované zprávy), existuje řada badatelů, kteří se přiklánějí k názoru, že autorem známých děl by mohl být Edward de Vere, 17. hrabě z Oxfordu. Zastánci této teorie se opírají zejména o skutečnosti, že W. Shakespeare postrádal mj. vzdělání a znalost jazyků. Dále poukazují na chybějící potřebné zkušenosti z pobytů v Itálii a Francii, kde se odehrává

16 Shakespearových her. Tyto zkušenosti však měl Edward de Vere. V neposlední řadě upírají tito badatelé Williamu Shakespearovi znalost anglického královského dvora, kterou považují za téměř klíčovou. Také aristokratické zvyky, noblesa, citlivost a všechny předešlé znalosti a zkušenosti, které se projevují v Shakespearově díle, nemohl William Shakespeare ze Stratfordu podle nich mít.

Tvorba

Básnická tvorba

Z básnické tvorby jsou známy především jeho **sonety**.

- ◆ Napsal jich **154**, některé jsou věnovány příteli a ochránci, některé „černé dámě“.
- ◆ Většina básní zobrazuje autorův intimní život, nejčastějším tématem je láska, její různé podoby i protiklady.

Dramatická tvorba

- ◆ W. Shakespeare napsal **37 divadelních her** (jedna nedokončená), jeho tvorba je rozdělena do tří období:
 - ◆ první (1590 - 1600) – psal hlavně komedie a historické hry, náměty čerpal z antiky a ze staré anglické minulosti, ze starých kronik a lidových balad.
 - ◆ druhé (1600 - 1608) – období je ovlivněno osobní krizí (smrt syna), v dílech se často objevuje pesimismus, převažují tragédie.
 - ◆ třetí (1608 - 1612) – do tohoto období patří především romantické hry, obsahují jak komické, tak i tragické prvky.
- ◆ Ve svých hrách často porušuje Aristotelovu jednotu tří zásad – místa, času, děje.
- ◆ Ženy zobrazuje Shakespeare jako emancipované postavy, které si dovolují odporovat mužům a mají vlastní názor. To bylo v tehdejší době velmi

neobvyklé. Shakespearovy hrdinky byly také zároveň velmi čestné, hrdé, měly neobyčejný půvab a šarm.

- ◆ V jeho dramatech – tragédiích dochází k prolínání komična i tragična, což bylo v antických tragédiích nepřípustné.
- ◆ K nejlepším překladatelům Shakespearova díla patří překlady J. V. Sládka, M. Hilského aj.

Komedie

Sen noci svatojánské

Komedie plná omylů

Veselé paničky windsorské

Večer tříkrálový

Zkrocení zlé ženy

- ◆ Děj se odehrává v italském městě Padova, kde žil bohatý kupec Baptista Minola, který měl dvě krásné dcery, Biancu a Kateřinu.
- ◆ Bianca byla hodná, tichá a chytrá dívka, pravý opak své sestry Kateřiny. Ta byla naopak velmi sebevědomá, hádavá a konfliktní dívka, které se každý obával. Bianca měla mnoho nápadníků, ale Baptista se bál, že Kateřinu nikdo nebude chtít a zůstane „na ocet“. Proto se rozhodl nejdříve provdat Kateřinu, a pak teprve Biancu.
- ◆ O Kateřinu nikdo nestál do té doby, dokud se ve městě neobjevil veronský šlechtic Petruccio. Kateřinu si vzal za manželku (samozřejmě spolu s ní měl přislíbené i nemalé věno) a rozhodl se, že z ní vychová pokornou a příkladnou manželku. Nikdo však v jeho „převýchovu“ nevěřil.
- ◆ Jelikož se už starší Kateřina provdala, mohla se vdát i Bianca, jejím ženichem se stal Lucenzio (jeden z nápadníků, syn bohatého měšťana z Pisy, který přijel do Padovy studovat).
- ◆ Petruccio dělal Kateřině ze života peklo, aby si uvědomila, že vzdor a hněv nemají smysl, nakonec se Kateřina zklidnila a Petrucciovi dala ve všem za pravdu.

- ◆ Po jisté době se vrátili zpátky do Padovy (na Biancinu svatbu). Na bujaré oslavě se Petruccio vsadil s Lucenziem a Hortenziem (bývalým nápadníkem Biancy, který si nakonec vzal raději bohatou vdovu), kdo z nich má poslušnější ženu. Každý z nich po sluhovi vzkázal své ženě, aby k němu přišla. Jediná, která poslechla, byla Kateřina.
- ◆ Baptista a ostatní viděli, že Petruchio Kateřinu zkrotl. Petruccio vyhrál sázku a od Baptisty dostal 20 000 zlatých za to, že z Kateřiny udělal hodnou ženu.

Tragédie

Král Lear

Mackbeth

Hamlet, králevic dánský

- ◆ Dánský král zemřel. Vlády se ujal jeho bratr Klaudius, který se zároveň oženil s královnou vdovou Gertrudou, po které již dávno toužil. Jediný, kdo bezmezně truchlil, byl syn zemřelého krále – Hamlet.
- ◆ Jednoho dne se Hamletovi zjevil na hradbách Elsinoru duch jeho otce. Prozradil mu, že byl zákeřně zavražděn svým bratrem a žádal, ať jeho smrt pomstí. Hamlet začal předstírat šílenství, aby svému slibu dostál.
- ◆ Využil herecké kočovné společnosti a nechal v sehraném představení odhalit příčinu otcovy smrti. Klaudiem zhlédnuté představení velmi otřásl, Hamlet tak získal potřebný důkaz o jeho vině. Nedokázal však chladnokrevně zavraždit strýce. Nedopatřením však zabil rádce Polonia (otce jeho bývalé snoubenky Ofélie), který tajně poslouchal rozhovor Hamleta s matkou v její ložnici.
- ◆ Klaudius poslal Hamleta do Anglie, kde měl být popraven. O hlavu však přišli jeho dva průvodci – královi špehové. Princ se vrátil do Dánska.
- ◆ Po příjezdu domů byl svědkem pohřbu Ofélie, která z nešťastné lásky k němu zešílela a spáchala sebevraždu. Klaudius poštal proti Hamletovi Oféliina bratra Laerta.
- ◆ Následoval souboj, v němž sice Hamlet zvítězil, byl však raněn Laertovým mečem, který nechal Klaudius otrávit. V posledních chvílích života Hamlet

krále zabil, byl však ještě svědkem matčiny smrti, která náhodně vypila pohár s jedem, určeným pro něho.

Romeo a Julie

- ◆ Příběh se odehrává v italském městě Verona. Zde žijí dva znepřátelené rody – Montekové a Kapuleti. Samotný děj začíná bitkou v ulicích, kterou musí ukončit samotný vévoda.
- ◆ Tentýž den večer se konal v domě Kapuletů maškarní ples, na kterém měla být zasnoubena Julie, jediná dcera Kapuletů, s Parisem. Na ples se vydal i Romeo se svými kamarády. I přesto, že měl masku, byl poznán bratrancem Julie (Tybaltem). Ten chtěl vyvolat souboj, otec Julie mu v tom však zabránil, nechtěl ve svém domě žádnou roztržku.
- ◆ Romeo potkal Julii, do které se bezhlavě zamiloval. Ještě v noci se vydal do zahrady Kapuletů, kde si navzájem oba vyznali lásku. Večer za pomoci kněze Vavřince uzavřeli tajný sňatek.
- ◆ Během dalšího dne však došlo k souboji mezi Tybaltem a Merkuciem, nejlepším přítelem Romea. Vzájemná potyčka skončila Markuciovou smrtí. Zdrcený Romeo se rozhodl přítele pomstít. V následném souboji Tybalta zabil. Za svůj čin byl odsouzen k vyhnanství do Mantovy.
- ◆ Doma se Julie dověděla, že příští den bude její svatba s Parisem. Nešťastná dívka hledala pomoc u Vavřince, který vymyslel lest. Podal jí nápoj, po jeho užití měla Julie vypadat jako mrtvá (a Romeo ji pak měl vyhledat v hrobce).
- ◆ Čtvrtého dne se konala místo svatby Juliin pohřeb. O údajné smrti se dověděl Romeo, bohužel k němu včas nedorazil posel se vzkazem o falešném skonu Julie. Romeo, přesvědčen o Juliině smrti, si koupil jed a naposledy chtěl vidět svou milovanou. Přišel do hrobky – rozloučil se s Julií a jed použil. Jakmile Romeo vydechl naposledy, omámená Julie se probudila a spatřila už mrtvého Romea. V zoufalství vzala jeho dýku a probodla se.
- ◆ Ráno našli v hrobce už jen mrtvá těla. Teprve až smrt obou milenců znepřátelené rody smířila a na jejich památku jim nechaly postavit zlaté sochy.

Othello

- ◆ Hlavním hrdinou je benátský vojevůdce (mouřenín, Maur – označení pro muslima původem ze severní Afriky), který se tajně ožení s Desdemonou, dcerou senátora Brabanzia.
- ◆ Úspěchy a kariéru mu závidí jeho pobočník Jaggo, který svými intrikami vzbudí v Othellovi obrovskou žárlivost. Othello uvěří pomluvám, že je mu jeho žena nevěrná.
- ◆ V hádce Desdemonu uškrtní. Vzápětí se však dovídá o Jaggově podlosti. Poté, co si uvědomí svůj čin, se sám probodne a padne k nohám mrtvé Desdemony.

Historické hry

Jindřich IV.

Jindřich V.

Jindřich VIII.

Richard II.

Richard III.

Úkoly

1. Přečtěte si ukázkou z čítanky (Sochrová, Marie: Čítanka I. k literatuře v kostce. Fragment, Praha 2008) na str. 90 - 91, z díla **Romeo a Julie**, autor **W. Shakespeare**. Vypracujte následující úkoly.

- a) Proč museli oba milenci svou lásku skrývat a utajit svůj sňatek?
- b) Za jakou cenu se oba rody smířily?
- c) Najděte v textu komické prvky.

2. Přečtěte si ukázkou z čítanky (Sochrová, Marie: Čítanka I. k literatuře v kostce. Fragment, Praha 2008) **na str. 92 - 93 z díla Hamlet**, autor **W. Shakespeare**. Vypracujte následující úkoly.

- a) Co je podstatou úvodních slov Hamletova monologu?
- b) Kterými slabostmi Hamlet trpí?

Test 10 – William Shakespeare – život a dílo (10 otázek)

Úloha 1

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

William Skakespeare se narodil ve Stratfordu nad Avonou.

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ Pravda
☐ Nepravda

Úloha 2

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Jaký typ básně W. Shakespeare psal?

Odpověď:

Úloha 3

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

K jednotlivým názvům dramát přiřaďte typ dramatu.

Jindřich IV.

Vyberte...
historické drama
komedie
tragédie

Večer tříkrálový

Richard IV.

Vyberte...

Hamlet

Vyberte...

Sen noci svatojánské

Vyberte...

Romeo a Julie

Vyberte...

Úloha 4

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Jak se nazývalo divadlo, jehož spolujednatel a zároveň hercem Shakespeare byl?

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. World
☐ b. Kugel
☐ c. Ring
☐ d. Globe

Úloha 5

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Téměř polovina Shakespearových děl (16) se odehrává v Itálii a Francii.

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ Pravda
☐ Nepravda

Úloha 6

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Ve kterém roce umírá W. Shakespeare? (V témže roce zemřel i M. de Cervantes.)

Answer:

Úloha 7

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

K Shakespearovým tragédiím nepatří:

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ a. Othello
- ☐ b. Romeo a Julie
- ☐ c. Kupec benátský
- ☐ d. Mackbeth

Úloha 8

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Jak se nazývá komedie, ve které vystupují dvě povahově velmi odlišné sestry, Blanka a Kateřina?

Odpověď:

Úloha 9

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Hamlet byl králevic - následník anglického trůnu.

Vyberte jednu z nabízených možností:

- ☐ Pravda
- ☐ Nepravda

Úloha 10

Dosud
nezodpovězeno

Počet bodů z 1,00

Úloha s
vláječkou

 [Upravit úlohu](#)

Ve kterém městě se odehrává příběh tragické lásky Romea a Julie?

Odpověď: